

Euroopa
Komisjon

Kas teadsite? Euroopa Liidu kümne õiguse lühiülevaade

Euroopa Komisjon
Teabevahetuse peadirektoraat ja õigusküsimuste peadirektoraat
Väljaanded
1049 Brüssel
BELGIA

Käsikiri valmis 2014. aasta veebruaris
24 lk – 17 × 17 cm

ISBN 978-92-79-35767-1
doi:10.2775/22369

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2014
© Euroopa Liit, 2014
Reprodutseerimine on lubatud. Et saada luba fotode kasutamiseks või
reprodutseerimiseks, tuleb pöörduda otse autoriõiguste omaniku poole.

Printed in Luxembourg

Kas teadsite? Euroopa Liidu kümne õiguse lühülevaade

Euroopa Liidu kodanikuna saate nautida kõiki suuri hüvesid: rahujalal olev kontinent, maailma suurim majandus, liikumise vabadus – asjad, mida peame sageli iseenesestmõistevaks. Samal ajal saavad kodanikud kasu ka väikestest hüvedest, millega kaasnevad tegelikud ja igapäevased muudatused. Näiteks võib tuua internetis ostetud vigase kauba tagastamise võimaluse, madalad rändlusteenuste kulud või hüvitise tühistatud lennu eest – võimalused, mille annab Teile Euroopa. Kavatseme neid võimalusi Teile ka edaspidi pakkuda.

*Viviane Reding,
Euroopa Komisjoni asepresident
ning õigusküsimuste,
põhiõiguste ja kodakondsuse volinik*

Kas teadsite? Euroopa Liidu kümne õiguse lühülevaade

1. Euroopa Parlamendi ja kohalikud valimised
2. Tehke oma hääl kuuldavaks
3. Vaba liikumine
4. Tervishoid
5. Tarbijaõigused
6. Reisimine
7. Telekommunikatsioonivõrk
8. Piiriülene lahusus ja kooselu lõpetamine
9. Kuriteohvrite õigused ning õiglane menetlus
10. Teave ja suunised

1. Euroopa Parlamendi ja kohalikud valimised

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- **hääletada ning kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel** selles ELi riigis, kus Te elate, ning asjaomase riigi kodanikega samadel tingimustel;
- **hääletada ning kandideerida kohalikel valimistel** selles ELi riigis, kus Te elate, ning asjaomase riigi kodanikega samadel tingimustel.

Kas teadsite?

Selleks, et Euroopa Parlamendi valimised oleksid veelgi demokraatlikumad, soovitas Euroopa Komisjon Euroopa parteidel esitada oma eeliskandidaat Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale.

Euroopa Parlamendi liikmed esindavad 507 miljonit ELi kodanikku ning langetavad otsuseid peaaegu kõikides poliitikavaldkondades, sh mobiilkoode hindade, pankade tegevuse reguleerimise ning isikuandmete kaitse küsimustes.

DAVID KANDIDEERIB VALIMISTEL

David on elanud Portugalis Vila linnas juba mitu aastat. Ta saab inimestega hästi läbi ning teab, mis linnas toimub. Saabumas on kohalikud valimised ning üks parteidest soovib Davidi kandidaadina esitada. David sooviks olla kohaliku omavalitsuse volikogus, sest ta näeb selles võimalust teenida kogukonda, kes võttis teda avasüli vastu. Davidi ainus mure on see, et ta ei ole Portugali kodanik. Samaselt paljudele Vila elanikele on David Suurbritannia kodanik. Kuid ELi kodanikuna, kelle elukoht on Vilas, on tal õigus seal kohalikel valimistel kandideerida.

Kas teadsite?

14 liikmesriigis võib seal elav ELi kodanik saada linnapeaks asjaomase riigi kodakondsust omamata.

Viimastel ELi kohalikel valimistel kandideeris üle 2000 ELi kodaniku selles liikmesriigis, kus nad elavad, kuid mille kodanikud nad ei ole.

2. Tehke oma hääl kuuldavaks

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- avaldada arvamust uute kavandatavate ELi õigusaktide kohta;
- algatada või toetada Euroopa kodanikualgatusi eesmärgiga kutsuda Euroopa Komisjoni üles tegema seadusettepanekut mõnel komisjoni pädevusse kuuluval teemal, nagu näiteks keskkond, põllumajandus, transport või rahvatervis;
- esitada petitsioon Euroopa Parlamendile või Euroopa Ombudsmanile, kui Teil on kaebus ELiga seotud küsimuses.

Kas teadsite?

2013. aastal oli kodanikele osalemiseks avatud 141 veebipõhist ELi konsultatsiooni teemadel, mis ulatusid transpordist tarbijakaitse- küsimusteni ja rahvatervisest maksustamiseni, ning nendega seonduva ELi võimaliku tegevuse kohta.

Euroopa Komisjon on kodanikega pidanud üle 50 arutelu kõigis 28 liikmesriigis. Arutelud võimaldavad kodanikel ELi volinike, Euroopa Parlamendi liikmete ning riiklike, piirkonna ja kohalike poliitikutega otse mitmesugustel teemadel väidelda.

SARAH' HÄÄL

Sarah on Suurbritannia kodanik. Ta kolis Prantsusmaale, aga jätkas aktiivselt Ühendkuningriigis toimuvate sündmuste jälgimist ning riiklikel valimistel hääletamist. Ent kui Sarah oli elanud Prantsusmaal ametlikult viisteist aastat, kaotas ta õiguse Ühendkuningriigi kohalikel valimistel hääletada. Sarah ei mõistnud seda eeskirja. Miks peaks ta selle tõttu jääma ilma õigusest hääletada Ühendkuningriigis, et ta kasutas oma õigust ELis vabalt liikuda? Ta esitas Euroopa Parlamendile petitsiooni ning kirjutas komisjonile. Komisjon võttis tema häält (ja paljude teiste sarnases olukorras olevate Ühendkuningriigi, Malta, Iirimaa, Taani ja Küprose kodanike häält) kuulda ning avaldas suunised, milles pakuti ELi kodanikele praktilisi lahendusi oma valimisõiguse säilitamiseks riiklikel valimistel.

Kas teadsite?

Euroopa kodanikualgatuse korraldamiseks peavad kodanikud moodustama komitee, kus on vähemalt seitse ELi kodanikust liiget, kes elavad vähemalt seitsmes liikmesriigis. Kui kõnealused korraldajad on kogunud miljon allkirja, vaatab komisjon nende algatuse üksikasjalikult läbi ning kohtub nendega. Samuti on neil võimalus esitleda oma algatust Euroopa Parlamendis avalikul kuulamisel. Komisjon annab seejärel ametliku vastuse, milles on välja toodud meetmed, mille kohta komisjon kavatses teha ettepaneku, ning meetmete võtmise põhjused, või põhjendus, miks meetmeid ei võeta.

Kuidas teha oma hääl kuuldavaks ELi tasandil: http://ec.europa.eu/yourvoice/index_et.htm

Vaata käimasolevaid kodanikualgatusi: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=et>

Vaata kodanikega toimuvaid arutelusid: http://ec.europa.eu/debate-future-europe/citizens-dialogues/index_et.htm

3. Vaba liikumine

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- **osaleda koolitustel ja õppida kõikjal ELis** asjaomase liikmesriigi kodanikega samadel tingimustel;
- **töötada kõikjal ELis** ning saada kasu kogu ELi hõlmava tööturu pakutavatest võimalustest.

Kas teadsite?

Enam kui 14 miljonit ELi kodanikku elab teises liikmesriigis, mis tähendab, et ELi vaba liikumise õigust – võimalust elada, töötada ja õppida kõikjal Euroopa Liidus – hindavad eurooplased kõige enam.

Programm Erasmus+ võimaldab aastatel 2014–2020 enam kui neljal miljonil Euroopa üliõpilasel, praktikandil, õpetajal ja koolitajal saada haridus- või koolituskogemus välisriigis.

EL edendab ka üliõpilaste õpirännet, lihtsustades akadeemiliste kvalifikatsioonide tunnustamist.

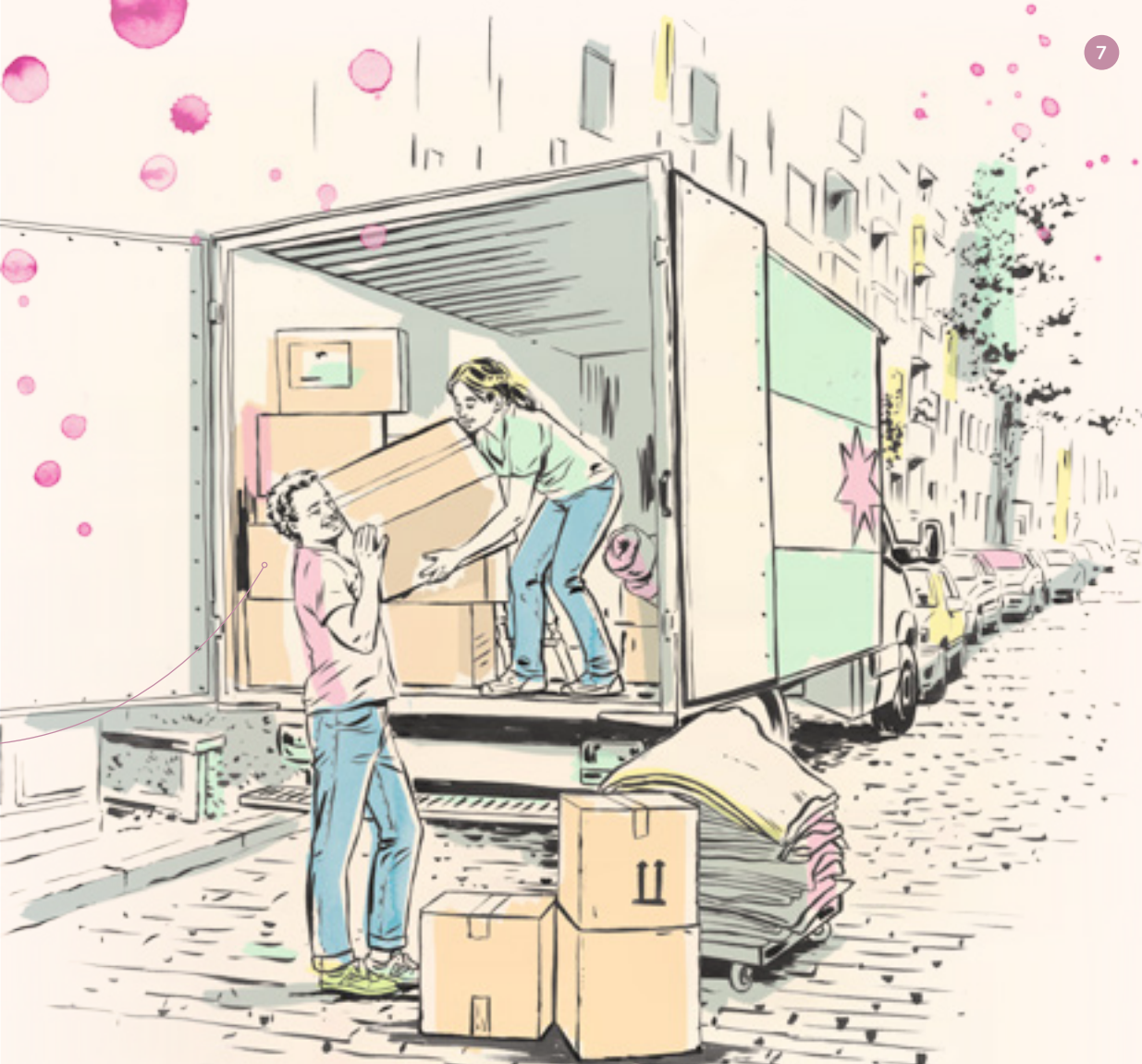
Kas teadsite?

2012. aastal töötas umbes 6,6 miljonit ELi kodanikku väljaspool koduriiki teises ELi liikmesriigis. EURES on Euroopa tööturuasutuste võrgustik, mis aitab Teil leida tööd teistes ELi riikides.

EL püüdleb kutsekvalifikatsiooni tunnustamise poole, et teha kodanikele mujal ELis töötamine lihtsamaks.

JANI KOLIMINE

Jan otsustas loobuda oma arhitektitööst Tšehhi Vabariigis ning kolida oma naise juurde Itaaliasse, kuhu viimane läks õppima. Tänu EURESele sai ta teavet töövõimaluste kohta Itaalias. Tema Tšehhis väljastatud arhitekti kutsekvalifikatsioon on Itaalias otse tunnustatav ning ta tohib tööle kandideerida itaallastega samadel tingimustel. Samuti sai ta teavet itaalia keele õppimise võimaluste kohta.

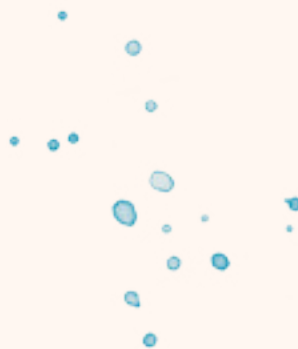
4. Tervishoid

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- **saada mis tahes ELi riigis vajalikku ravi**, kui teises ELi liikmesriigis reisiril olles haigestute ootamatult või satute õnnetusse. Teile pakutakse avaliku sektori tervishoiuteenuseid vastuvõtjariigis kindlustatud inimestega samadel tingimustel. Võite hüvitist taotleda kas külastatavas riigis veel seal viibides või koduriiki tagasi pöördumisel oma ravikindlustuse pakkujalt. Küsige oma ravikindlustuse pakkujalt enne välisriiki siirdumist Euroopa ravikindlustuskaarti;
- **valida planeeritud tervishoiuteenuste saamine teises ELi liikmesriigis** ning saada selle eest koduriigis hüvitist (olenevalt asjaoludest kas täielikult või osaliselt). Teatavatel juhtudel võib vajalik olla ravikindlustuse pakkujalt saadud eelluba;
- **saada kasu toiduohutusstandarditest, mis on ühed kõrgemad kogu maailmas**. Kohustuslikke kontroleid tehakse kogu toidutarneahelas, et tagada terved taimed ja loomad ning toidu ja sööda ohutus, kvaliteet, asjakohane märgistatus ning vastavus ELi rangetele standarditele.

SABINE HÜPPELIIGES

Sakslanna Sabine murrab Leedus reisiril olles oma hüppeliigese. Selline vigastus ei ole kunagi meeldiv, aga eriti ebameeldiv on see kodust kaugel viibides. Kuid vähemalt ei pea Sabine muretsema ravi saamise pärast. Oma Euroopa ravikindlustuskaardi ja ID-kaardi ettenäitamisel saab ta vajaliku ravi. Euroopa ravikindlustuskaardi omamine annab talle õiguse saada Leedu tariifide kohaselt hüvitist oma Saksamaa ravikindlustuse pakkujalt.

Kas teadsite?

Igas ELi riigis on kohustusliku ravikindlustuse pakkuvalt võimalik saada tasuta Euroopa ravikindlustuskaart. Selle näitamisel saate meditsiiniliselt vajalikku riiklikku tervishoiuteenust kohalike elanikega samadel tingimustel. Isegi kui Teil ei ole kaarti kaasas, on Teil õigus saada tervishoiuteenuseid ning kui olete tagasi kodus, võite küsida oma ravikindlustusasutuselt hüvitist.

Eelloa taotlust plaanilise ravi saamiseks ei saa Teie ravikindlustuse pakkuja tagasi lükata, kui peaksite koduriigis ravi saamist liiga kaua ootama. Igas ELi riigis on riiklik kontaktpunkt, kust saate üksikasjalikku teavet oma õiguste kohta.

EL edendab Euroopa riikides e-tervise võrgustikku. E-tervis kasutab infotehnoloogiat, et lihtsustada hädaolukorras juurdepääsu elu päästvatele kliinilistele andmetele, parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti ja meditsiiniliste eksperditeadmiste kättesaadavust ning tugevdada patsientide õigusi. Teatavatel asjaoludel võivad patsiendid saada kaugravi, näiteks võidakse vahemaa tagant jälgida kroonilisi haigeid ning kontrollida elutähtsaid andmeid nagu vererõhk, kehatemperatuur ja unerütmid.

5. Tarbijaõigused

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

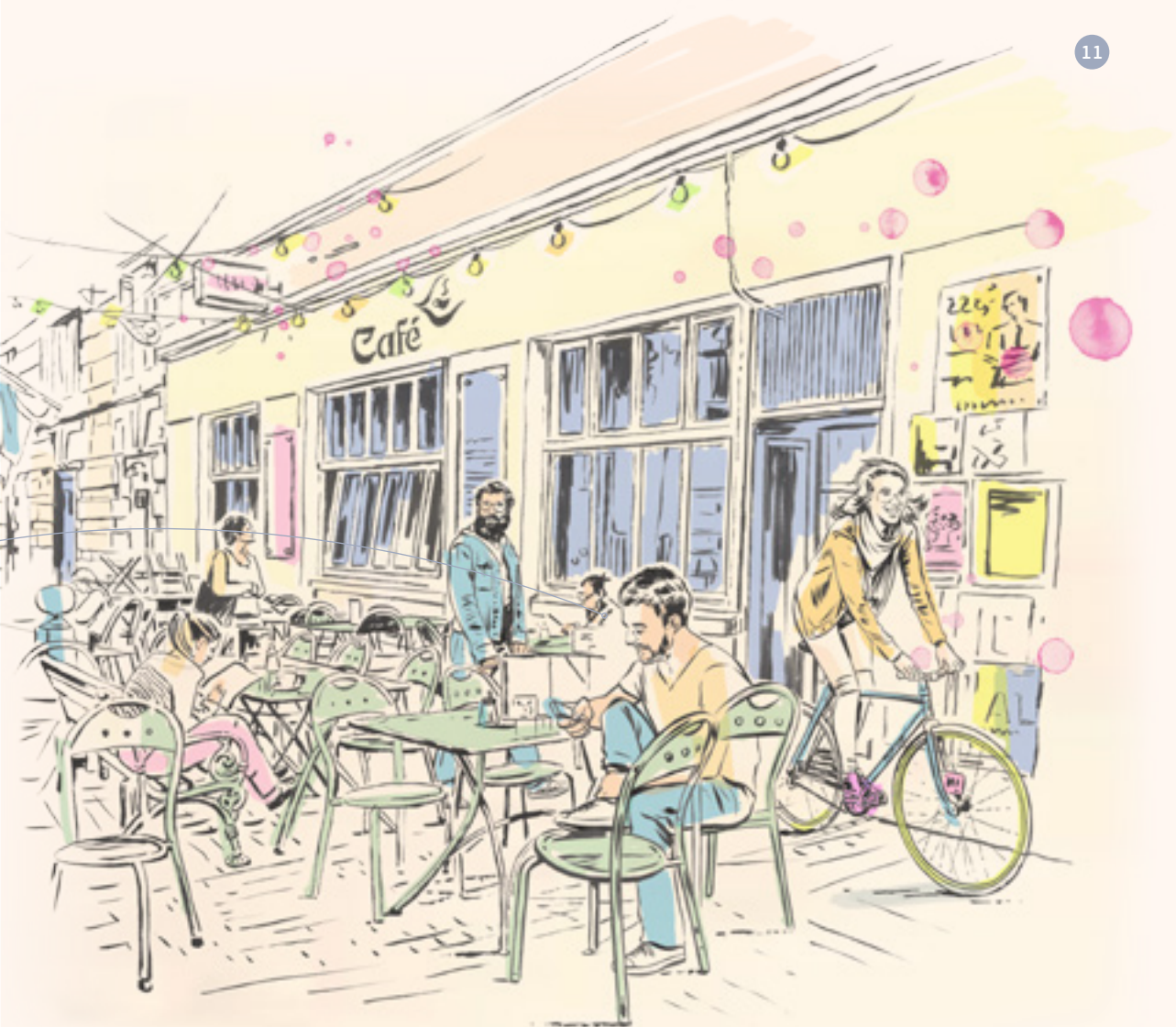
- **tugineda õiglase kohtlemise põhimõttele.** Tarbijaid kaitstakse ebaõiglaste lepingutingimuste eest, millega kauplejad võiksid tarbijatele seada ülemääraselt rasked kohustused;
- **saada enne ostu sooritamist täielikku teavet.** Kauplejad ei tohi kasutada eksitavaid ja agressiivseid kaubandustavasid. Teadlike valikute võimaldamiseks tuleb anda piisavalt teavet;
- **saada internetis ostude tegemisel kasu tugevast kaitsest.** Näiteks on tarbijatel nende ootustele mittevastavate toodete tagastamiseks aega neliteist päeva;
- **saavutada lahendus, kui asjad lähevad valesti.** Kui kaup on vigane, võivad tarbijad paluda selle remontimist, asendamist, või kui see ei ole võimalik, siis hinnaalandust või hüvitamist;
- **saada kasu oluliselt suurenenud tooteohutusest** tänu tooteid (v.a toit) hõlmavale ELi varajase hoiatamise süsteemile, mis võimaldab tarbijakaitse eesmärgil tuvastada ohtlikud kaubad ning need turult kiirelt eemaldada.

Kas teadsite?

Võite oma raha tagasi saamiseks kasutada kiiret ja lihtsat väiksemate kohtuvaidluste menetlust. Nimetatud menetluse raames langetatud otsused on tunnustatavad ning jõustatavad teistes ELi liikmesriikides ilma vajaduseta füüsiliselt kohtusse minna. Praegu rakendatakse seda menetlust kuni 2000 euro suuruste ostude puhul ning komisjon tegi hiljuti ettepaneku tõsta seda piirmäära 10 000 euroni. Menetlust saab kasutada igas ELi liikmesriigis, va Taanis. Peagi on väiksemate kohtuvaidluste vormi võimalik täita ja esitada ka veebipõhiselt.

KAMILI KOHTUASI

Kamil ostab sageli kaupu internetis. Pärast pikka aega probleemideta ostude tegemist on ta nüüd aga sattunud ühe teise ELi riigi kauplejaga vaidlusse ning kaalub hagemist. Kaupleja juhib Kamili tähelepanu lepingu standardtingimustele, mille kohaselt võib tarbija vaidluste korral kaupleja vastu hagi esitada vaid kaupleja tegevusriigi kohtutele. Kamilil on õigus selle klausli järgimisest keelduda, sest tingimused, mis pärsivad tarbijate õigushüvesid, sealhulgas nende õigust kaupleja vastu oma koduriigis hagi esitada, on ebaõiglased ja keelatud kogu ELis.

6. Reisimine

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- tugineda kaitsele, mida pakub **reisijate õiguste** kogum, olenemata sellest, kas reisite lennuki, rongi, laeva või bussiga. Reisijatel on õigus saada teavet, abi ning teatavatel asjaoludel ka hüvitist (nt reisi tühistamise või pika hilinemise korral);
- saada **pakettreisi** ostmise korral lisakaitset. Teie õigused hõlmavad teabe saamist voldikutest, õigust reisi tühistamiseks ilma trahvi maksmata, teenuste müüja vastutust (näiteks kui satute nõuetele mittevastavasse hotelli) ning kaitset reiskorraldaja või lennufirma pankroti korral;
- **minna abi palumise eesmärgil mis tahes ELi liikmesriigi konsulaati või saatkonda**, kui reisite ELi mittekuuluvasse riiki ning Teie koduriigi esindus seal puudub (näiteks oluliste dokumentide kaotamise, raske õnnetuse või arreteerimise korral). ELi liikmesriigid peavad teise liikmesriigi kodanikke kriisiolukorradades riigist lahkumisel abistama;

- **reisida diskrimineerimiseta, kui olete puudega või piiratud liikumisvõimega isik**. ELi eeskirjad tagavad Teile õiguse abile, kui reisite lennuki, rongi, laeva või bussiga. Alati on parem reisieettevõtjat enne reisi toimumist oma vajadustest teavitada. Kui Teil on oma koduriigis õigus kasutada puudega inimestele ettenähtud parkimisrajatise, annab ELi ühtne puudega inimese parkimiskaart Teile sama juurdepääsu parkimisrajatistele teistes ELi riikides. Alati kehtivad ka sihtkohariigi tingimused.

PAULI RONG

Pauli rahvusvaheline rong hilineb kaks ja pool tundi. Kuid ta reisib ELis ja saab seega hüvitist. Kuna hiline mine on pikem kui üks tund, võiks ta oma reisi tühistada ja nõuda pileti maksumuse viivitamatut hüvitamist. Selle asemel otsustab ta aga oodata ning tal on vastavalt ooteaja pikkusele õigus söögile ja joogile. Juhul kui ta ootab ja peab jääma lähtekohta ööseks, on tal õigus tasuta majutusele hotellis. Rong lõpuks siiski saabub ning Paul reisib oma sihtkohta. Kuid kuna rong hilines üle kahe tunni, küsib ta 50% piletihinnast tagasi.

Kas teadsite?

Vaadake mis tahes ajal ja mis tahes kohas üle teave reisijate õiguste kohta ELis. Reisijate õiguste nutitelefonirakenduse allalaadimine:

[http://ec.europa.eu/
transport/passenger-rights/
et/mobile.html](http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights/et/mobile.html)

7. Telekommunikatsioonivõrk

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- saada kasu garanteeritud mõistliku **kvaliteedi ja taskukohase hinnaga telekommunikatsiooni tava-teenustest**, olenemata sellest, millises liikmesriigis Te elate;
- **tutvuda kaubavaliku ja hindadega ning lihtsal viisil hindu võrrelda**. Sideoperaatorid peavad tagama läbi-paistva, ajakohase teabe telekommunikatsioonivõrgu teenuste hindade ja tariifide kohta;
- saada oma telefoniside ettevõtjalt **kirjalik leping**, milles on selgelt kirjas teave teenuste (mille saamiseks Te andsite allkirja) ning eelkõige tariife ja kulusid käsitlevate üksikasjade kohta, kuid ka võimalus leping lõpetada, kui tarnija peaks tingimusi muutma;
- **muuta ühe päeva jooksul oma telekommunikatsioonivõrgu operaatorit ilma telefoninumbrit muutmata**;
- kasutada oma telefoni kus tahes ELis, teades, et **maksate rändlusteenuse eest õiglast hinda**.

Kas teadsite?

Võite kogu ELis igalt mobiil- või lauatelefonilt helistada tasuta numbril **112** (kogu ELi hõlmav hädaabinumber). See number on kõikides ELi liikmesriikides aktiivne seitse päeva nädalas ja ööpäev läbi. Mitut keelt rääkivad operaatorid ühendavad Teid asjakohase hädaabiteenuse osutajaga. Numbril 112 kasutamine ainsa või paralleelse hädaabinumbriina on levinud. Seda kasutatakse praegu umbes 80 riigis.

Nüüd on olemas ka abitelefonil number (**116 000**) kadunud laste otsimiseks. Lapsevanemad, lapsed või kadunud lapse kohta teavet omavad isikud saavad helistada samal numbril. Teid ühendatakse kogunud organisatsiooniga, kes saab pakkuda Teile tuge ja anda praktilist abi.

GIUSEPPE ARVE RÄNDLUSTEENUSE EEST

Giuseppe veedab paar päeva Londonis. Ta kasutab palju oma nutitelefonil ja tahvelarvutit: vaatab igal päeval veebipõhist kaarti, kasutab igal õhtul interneti, postitab puhkusepilte oma ajaveebi ning saadab tööalaseid e-kirju. Kuid tänu ELi praegustele rändlusteenuste eeskirjadele ei maksa Giuseppe selle eest rohkem kui 20 eurot, mis on peaaegu 500 eurot vähem, kui ta oleks maksnud viie aasta eest.

Rohkem teavet telekommunikatsioonivõrgu kasutajate õiguste kohta: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/users-rights>
ning rändlusteenuste eeskirjad: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/roaming>

8. Piiriülene lahutus ja kooselu lõpetamine

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- tugineda õiguskindlusele, prognoositavusele ning paindlikkusele, kui Teie abikaasa elab mõnes teises ELi riigis. Enamikus liikmesriikides kohaldatavad ELi eeskirjad aitavad kindlaks teha järgmist:
 - **millise riigi kohtud on pädevad** võtma vastu otsuseid Teie lahutuse või kooselu lõpetamise asjus, määrama kindlaks, kes saab Teie laste hooldus- ja kes külastusõiguse, ning määrama Teie lastele elatise;
 - **millise riigi õigust kohaldavad kohtud Teie lahutuse või kooselu lõpetamise puhul.** See aitab vältida selle abikaasa tormamist kohtusse, kes on huvitatud tema huve paremini teeniva riigi õiguse kohaldamisest. Kohaldatav õigus määratakse kindlaks ainult siis, kui abikaasad ei jõua rahvusvahelise lahutuse korral omavahel kokkuleppele, millise riigi õigust kasutada;
 - **millise riigi õigust kohaldavad kohtud Teie lastele elatise määramiseks;**
- saada kasu ühes ELi riigis lahutuse või kooselu lõpetamise, laste hooldus- ja külastusõiguse ning lastele määratud elatise asjus langetatud kohtuotsuse lihtsamast tunnustamisest ja jõustamisest teises ELi riigis.

EVA JA ROLFI PEREKOND

Ungarlanna Eva ja sakslane Rolf elavad Itaalias. Neil on tütar Anna. Mõne aasta möödudes soovis Eva lahutust. Tänu ELi eeskirjadele sai Eva taotleda lahutust Itaalias. Kuna Eva ja Rolf saavad hästi läbi, allkirjastasid nad kokkuleppe, mille kohaselt valisid nad lahutamiseks Saksamaa õiguse, mida kohaldas Itaalia kohus. Kuna Eva ja Rolfi tütar Anna elab samuti Itaalias, tegi Itaalia kohus ka otsuse Anna hooldusõiguse ning vanemate külastusõiguse asjus. Eva palvel määras Itaalia kohus Annale elatise.

Kas teadsite?

2007. aastal ELis sõlmitud 2,4 miljonist abielust oli umbes 300 000 abielus üks abikaasadest teisest riigist. Sama täheldati samal aastal ELis vormistatud 1,04 miljonist lahutusest 140 000 (13%) puhul.

Lahutust ja kooselu lõpetamist käsitlevate ELi eeskirjade selgitused:

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/divorce-separation/index_et.htm

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/children/parental-responsibility/index_et.htm

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/maintenance/index_et.htm

9. Kuriteoohvrite õigused ning õiglane menetlus

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- tugineda spetsiaalsetele kaitsemeetmetele, kui peaksite kus tahes ELis langema kuriteo ohvriks;

- tugineda kus tahes ELis õiglasele menetlusele, kui Teid kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises. See hõlmab õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele, õigust saada teavet menetlusõiguste ning Teie vastu esitatud süüdistuse kohta, õigust kaitsjale ning arreteerimise korral õigust oma pere ja konsulaadiga suhelda.

Kas teadsite?

Alates 2015. aasta jaanuarist kaitstakse vägivalda ohvriks langenuid kogu ELis. Euroopa lähenemiskeeld võimaldab ühes ELi riigis kuriteo täideviija vastu kehtestatud kaitsemeetet tunnustada ja jõustada teises ELi riigis.

Alates 2015. aasta novembrist on ohvritele:

- kohe kättesaadav teave oma õiguste kohta;
- tagatud juurdepääs ohvriabi teenustele vastavalt nende individuaalsetele vajadustele;
- tagatud menetlusõigused, nagu näiteks õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele, õigus õigusabile, õigus süüdistamisest loobumise otsus uuesti läbi vaadata ning õigus anda selgitusi;
- tagatud kaitse uuesti ja korduvalt ohvriks langemise eest vastavalt nende individuaalsetele vajadustele (näiteks piirates küsitlemiste ja meditsiiniliste läbivaatuste arvu, korraldades spetsiaalselt koolitatud isiku tehtavaid küsitlusi või tagades erimeetmed, mis võimaldavad vältida silmsidet kurjategijaga kohtumenetluse ajal)

ÕIGUSEMÕISTMINE VALÉRIE JUHTUMI KORRAL

Teises liikmesriigis puhkusel olles langes Valérie vägivaldse rünnaku ja rööv ohvriks. Politseijaoskonnas sai ta teavet oma õiguste kohta emakeeles ning kohale kutsuti tõlk, et Valérie saaks kuriteo kohta oma emakeeles avalduse teha. Ta saab tõlgitud kirjaliku tõendi oma kaebuse kohta ning teda teavitatakse edasistest sammudest. Valérie suunatakse ka ohvriabile spetsialiseerunud tugiorganisatsiooni juurde. Kui Valérie on tagasi oma koduriigis, teavitavad teda selle liikmesriigi ametiasutused, kus teda rünnati, kõikidest kriminaalmenetluse etappidest. Ta annab tunnistuse ning lõpuks mõistetakse kurjategija süüdi. Alates 2015. aasta lõpust kohaldatakse neid kaitsemeetmeid kogu ELis.

Kas teadsite?

ELis seisab igal aastal umbes üheksa miljonit inimest silmitsi kriminaalmenetlusega, sealhulgas üle ühe miljoni lapse, kes puutuvad ametlikult politseiga kokku, kellele esitatakse süüdistus, kes on eelvangistuses või astuvad kriminaalkohtute ette.

2013. aasta novembris tegi komisjon järgmised ettepanekud:

- kriminaalmenetluses osalevatele lastele tuleb anda eritagatised: igas etapis kohustuslik kaitsja osavõtt, põhjalikum teave, vanemate-poolne abi ja vabaduse võtmise korral spetsiaalsed kaitsemeetmed;
- kriminaalmenetluse raames kahtlustatavatel või süüdistatavatel isikutel peab vabaduse võtmise korral menetluse algusjärgus olema juurdepääs esialgsele tasuta õigusabile;
- tuleb tugedada õigust viibida isiklikult kohtulikul arutelul ning süütuse presumptsiooni olulisi aspekte.

Kuriteohvrite õigused ELis: http://ec.europa.eu/justice/criminal/victims/index_en.htm

Kahtlustatavate ja süüdistatavate õigused ELis: http://ec.europa.eu/justice/criminal/criminal-rights/index_en.htm

10. Teave ja suunised

ELi kodanikuna on Teil järgmised õigused:

- võtta ELiga ühendust oma emakeeles ning saada teavet oma ELi õiguste kohta ja nende õigustega seotud abi.

Kas teadsite?

Võtke ühendust kontaktkeskusega Europe Direct, kus vastatakse telefoni (00 800 6 7 8 9 10 11), e-posti või veebivestluse teel kõikvõimalikele ELiga seotud küsimustele, või külastage Europe Directi teabeteenistust selles piirkonnas või linnas, kus elate.

Võite külastada veebisaiti Teie Euroopa, et saada emakeeles praktilist teavet oma õiguste kohta välisriiki kolimise, seal elamise, õppimise, koolitusel osalemise, töötamise, ostude tegemise või lihtsalt reisimise korral.

Euroopa Komisjoni esindused Teie koduriigis on samuti Teie teenistuses.

MÕNED EUROPE DIRECTI VASTUSED KODANIKE KÜSIMUSTELE 2013. AASTAL

„Lugesin, et 2014. aastal toimuvad Euroopa Parlamendi valimised, kuid ma ei tea täpselt, millal. Lisaks sellele olen ma pärit Itaaliast, aga elan Hispaanias. Kas mul on õigus hääletada oma praeguses elukohas?”

„Ma olen tšehh ja elan oma perega Tšehhi Vabariigis, ent töötan Slovakkias ning reisin iga päev nende kahe riigi vahel. Millises riigis on minul ja mu perel ravikindlustus?”

„Ma olen Itaalia kodanik, kellele pakuti alalist tööd Saksamaal. Kas minu ameeriklasest abikaasal on õigus Saksamaal elada ja töötada?”

„Ma olen ülikooli lõpetanu Prantsusmaalt. Leidsin Londonis tähtajalise lepinguga töö (alates juunist). Kas mul on vaja elamislubas? Kellega ma pean selleks ühendust võtma?”

„Ostsin internetis ühe Saksamaa veebisaidi kaudu arvuti, aga see ei tööta korralikult. Kuidas toimida? Kas internetis ostetud kaupade tagastamiseks on üldreeglid?”

„Pidin Pariisist Sofiasse lendama, kuid lennujaama saabudes teavitati mind lennu 3½ tunni pikkusest hilinemisest tehnilise rikke tõttu. Kas mõne ELi õigusaktiga kaitstakse sellises olukorras minu õigusi?”

Teie õigused ELis ning nende austamise tagamise viisid on koondatud ühele veebisaidile:
http://ec.europa.eu/your-rights/info/individuals/index_et.htm

Teie ELi kontaktpunktid

Europe Direct

Leidke oma lähim kohalik ELi teabekeskus aadressil

<http://www.europedirect.europa.eu>

Euroopa Komisjoni Esindus Eestis

Euroopa Liidu maja

Rävala 4

10143 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6264400

E-post: COM-REP-TLL@ec.europa.eu

www.euroopaliit.ee

Euroopa Parlamendi Infobüroo Eestis

Euroopa Liidu maja

Rävala 4

10143 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6306969

E-post: eptallinn@europarl.europa.eu

www.europarl.ee/

Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon

Euroopa Parlament

rue Wiertz/Wiertzstraat 60

1047 Brüssel

BELGIA

Veebisait: <http://europa.eu/WK63bX>

<http://www.facebook.com/PETITIONS.EU>

Euroopa Ombudsman

1, avenue du Président Robert Schuman

CS 30403

67001 Strasbourg Cedex

PRANTSUSMAA

Tel +33 388172313

Veebisait: <http://www.ombudsman.europa.eu>

Kas teadsite? Euroopa Liidu kümne õiguse lühiülevaade

